

Вања:

Без претеривања можемо рећи да су врсте речи „азбука граматике“ и да, ако њих не познајеш, не можеш успешно савладати ни падеже, службу речи у реченици, глаголске облике... Речи имају своју врсту и ако нису у реченици, а службу могу имати само у реченици.

Речи могу имати своју врсту чак и ако не значе баш ништа:

Био је ово АДИ дан. (придев)

Дај ми АДИ. (именица)

Боље је АДИ, него учити врсте речи. (глагол)

Не знамо шта значи, али сигурни смо да је боље.

Ади то уради. (прилог)

И уради ово вежбање. Провери да ли АДИ врсте речи. (глагол)

ВРСТЕ РЕЧИ

1. Одреди врсте речи у следећој реченици :

„Станко натмурено гледа у њу, завукао је руке у џепове и чупка њихове труњаве порубе.“

„Кашика“, Антоније Исаковић

Станко _____
натмурено _____
гледа _____
у _____
њу _____
завукао _____
је _____
руке _____
у _____
џепове _____
и _____
чупка _____
њихове _____
труњаве _____
порубе _____

2. Одреди врсте именица :

ученици _____
телад _____
мастило _____

скакање _____
Никола _____
туга _____

3. Од заједничке именице ГРОЗД изведи збирну именицу _____ .
Које гласовне промене запажаш ?

---

4. Одреди врсте придева према значењу :
бисерна (огрлица) _____ вечерњи _____
округао _____ школски _____
овдашњи _____ бисерне (очи) _____

5. Од именице СМЕХ изведи придев _____ . Које гласовне промене запажаш? _____

6. У следећем низу придева подвуци само оне који су добро написани :
најужнији, војвођански, шумадиски, Француски, Анин, Душанов,
телевизиски, македонска

7. Неки човек имао једног папагаја којег је научио да изговара речи само речи : „ Разуме се.“ Једног дана однесе тај човек свога папагаја у град да га прода. „Ко хоће да купи мога папагаја за хиљаду динара?“ - викао је на тргу.

заменице	значење
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

8. У следећем низу речи подвуци само бројеве :
деветина, деветка, девети, деветорица, девет, деветоро, деветица
Речи које ниси подвукао су _____ (на линију напиши
назив те врсте речи) .

9. Из следећег текста издвој прилоге по значењу и одреди их према значењу:
Предвече редовно долази к њему и просједи неколико сати. Тог дана био је позван на ручак, па је Ема задржала и Ивана да се с њим упозна. Стари се огласио. Закмечео је танко и плачљиво.

прилози	значење
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

10. Разликуј придеве од прилога. Поред сваке реченице напиши да ли је у њој придев или прилог.

Благо га је погледао. _____

Његов благи поглед био је управљен на домаћицу. _____

Био је то херојски подвиг. _____

Херојски су се борили до последњег часа. _____

Пријатељски су се договорили. _____

Дао му је пријатељски савет. _____

11. „Такише су мале (мало веће од ораха) и округле; док не угњиле, опоре су за јело, а гњиле су врло слатке.“

Издвој из ове реченице :

а) предлоге _____

б) прилоге _____

в) везнике _____

г) речце _____

12. Одреди падеж подвучених речи.

Пас је с комадом меса у зубима ишао поред реке. У води спази своју сенку. Учини му се да је то други пас и да је у њега већи комад меса.

пас _____

у зубима _____

с комадом _____

поред реке _____

меса _____

своју сенку _____

му _____

Решења

1. Станко - именица
натмурено - прилог
гледа - глагол
у - предлог
њу - заменица
завукао - глагол
је - глагол
руке - именица
у - предлог
цепове - именица
и - везник
чупка - глагол
њихове - заменица
труњаве - придев
порубе – именица

2.

ученици - заједничка   скакање – глаголска   телад - збирна
Никола – властита   мастило - градивна   туга – апстрактна

3. грожђе; ЈСПМТ, јотовање

4. бисерна (огрлица) – градивни   вечерњи - временски
округао – описни   школски- присвојни
овдашњи - месни   бисерне (очи) - описни

5. Смешан; непостојано А и палатализација

6. Војвођански, Анин, Душанов, македонски

7.

неки – неодређена придевска
којега – односна придевска
тај – показна придевска
свога – присвојна придевска
га- именичка, лична
ко- именичка, упитна
мога- придевска, присвојна

8. деветина, деветка, девети, деветорица, девет, деветоро, деветица
Речи које ниси подвукао су бројне именице.

9. предвече – прилог за време
редовно- прилог за начин
неколико – прилог за количину
танко - прилог за начин
плачљиво - прилог за начин

10. Благо га је погледао. прилог
Његов благи поглед био је управљен на домаћицу. придев
Био је то херојски подвиг. придев
Херојски су се борили до последњег часа. прилог
Пријатељски су се договорили. прилог
Дао му је пријатељски савет. Придев

11.

а) предлоге: од, за
б) прилоге : мало, док, врло
в) везнике: и, а
г) речце : не

12.

пас - номинатив

с комадом - инструментал

меса - генитив

му - датив

у зубима - локатив

поред реке – генитив

своју сенку - акузатив